

Koristna oblika vzgoje kmečke mladine

Po zgledu šolskih zadrug na Hrvatskem so zadnja leta tudi v Srbiji, najpogostejše pri vaških osemletnih šolah, ustanovili veliko število takih zadrug, katerih člani so mladi učenci. Po nepopolnih podatkih je v tej republiki, kakor računajo, približno 170 šolskih zadrug. Samo v Vojvodini deluje nad 100 teh zadrug, v požarevskem okraju jih je deset, v svetozarevskem okraju 16, v kosovskomitroviškem pa je včlanjenih v te zadruge nad 1000 učencev itd.

Ustanavljanje šolskih zadrug se je začelo v težnji, da bi pouk čim bolj povežali s prakso in da bi otrokom že od malega nudili možnost pridobitve znanja iz kmetijstva in zadrugništva kakor tudi pridobitve drugih koristnih navad. Pomen take vzgoje je toliko večji, če vemo, da ostane znatno število učencev osemletnih šol po končanem šolanju v svojih vaseh in se posveti kmetijski pridelovanju.

Naloga šolskih zadrug je predvsem proizvodno in splošno družbeno vzgajanje učencev. V tem okviru dobijo člani zadrug strokovno znanje s področja kmetijstva in se seznanijo z osnovnimi prvimi gospodarske izobrazbe. Razen tega se otroci ob skupnem delu že od malega navajajo na zadrugno in družbeno življenje. Tako si pridobijo koristne navade, od katerih je treba posebno poudariti — pravilno razmerje in ljubezen do dela. Šolska zadruga služi našim najmlajšim prav tako kot prva praktična šola v samoupravljanju, ker odločajo zadrugni člani po svojih organih sami o vseh najvažnejših vprašanjih iz življenja in dela svoje zadruge.

Kakor vidimo, se v okviru zadrug razvija vrsta zelo različnih aktivnosti, ki nudijo mladim zadrugnikom možnost razvijati svoja individualna nagnjenja.

Ceprav je od ustanovitve teh zadrug v Srbiji minilo le malo časa, so že doslej v mnogih izmed njih dosegli precejšnje uspehe, ki opravičujejo njihov obstoj in govore o čedalje večjih možnostih, ki jih imajo te zadruge. Tako je na primer 440 članov zadruga »Avram Mrazovič« v Somborju lani obdelalo ekonomijo, ki meri več kakor 1 ha. Na tej ekonomiji so pridelovali maline, jagode, sadna drevesca, cvetje v rastlinjakih, industrijsko vrbo itd. S tako majhne površine so zadrugniki realizirali več sto tisoč din dohodka. Člani zadruga v Hebeju v zrenjaninskem okraju so posejali lani mak in ricinus in so za ta dva pridelka dobili nad 200 tisoč din dohodka. Vrtnarsko pridelovalna skupina zadruga v Zubinem Potoku v kosovskomitroviškem okraju ima botanični vrt, v katerem goji nad 20 družin rastlin, ki služijo poskusno pridelovalnim namenom. Razen tega je zadruga uredila drevesnico za plemenito vrbo, s čimer je letos zagotovila boljše pletarstvo in košarstvo, ki so se ju člani te zadruga naučili od zadrugnikov neke šolske zadruga na Hrvatskem.

Take uspehe so imele tudi druge zadruge. Kažejo, da posvečajo zadrugniki razen delu v poljedelstvu in vrtnarstvu znatno pozornost tudi sadjarstvu, čebelarstvu, cvetličarstvu in drugim dejavnostim. Naj pripomnimo, da to njihovo delovanje ni velikega pomena samo za lastno vzgojo mladih, temveč so bili tudi taki pojavi, da je koristilo tudi starejšim, ki so začeli

posnemati njihov zgled. V šolski zadrugi v Kamenovu so bili otroci na primer prvi proizvajalci in prodajalci zgodnjega graha, nakar so njihovi starši kupovali od zadruga seme, da bi grah pridelovali na svojih posestvih. Temu podoben je tudi primer zadruga v Zubinem Potoku. Njeni člani so v svojih toplih gredah prvi vzgajali sadike korenja, paradižnika, paprike itd. Vse to so napravili pod vodstvom strokovnjakov.

Iz dohodkov, ki jih dobijo z zadrugnih parcel kakor tudi za delo pri pridelovanju, plačujejo zadrugniki razne svoje potrebe in investirajo sredstva za krepitev in nadaljnji razvoj svojih zadrug. V največjem številu zadrug imajo sklade za reprodukcijo, za pospeševanje pridelova-

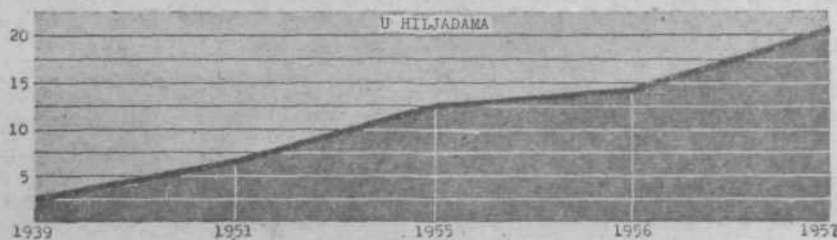
nja, za družabno zabavno življenje itd. Razen odvajanja sredstev v te sklade kupujejo zadrugniki iz realiziranih dohodkov tudi delovne obleke, orodje in druge naprave, ki so potrebne pri delu. Redki so primeri, da zadrugniki niso pravilno uporabili realiziranih sredstev, so pa tudi taki primeri, ko so zadrugni člani raje kupili na primer sušilnico za zdravilne rastline kakor dvokolesa, roketne žoge, žoge za odbojko itd., čeprav so te stvari potrebovali v svojem družabno zabavnem življenju.

V svojem doseganju delovanja je večina zadrug naletela na popolno razumevanje, pomoč in podporo šolskih organov kakor tudi drugih činiteljev izven šolske uprave. Tu je treba naštetih predvsem kmetijske zadruga, nato društva prijateljev otrok, organizacije ljudske mladine itd. Podpora kmetijskih zadrug je bila v materialnem pogledu zelo koristna za neovirano delo in uspešno delovanje teh zadrug.

D. L.

KMETIJSKA STATISTIKA

Mehanizacija kmetijstva

Povečanje števila traktorjev

Stevično stanje kmetijskih strojev

Leto	traktorji	žitni sejalniki	žetveni in kosilni stroji	mlatilnice	kombajni
1939	2.50				
1951	6.266	54.000	28.000	17.616	20
1955	12.676				
1956	13.815	57.000	42.830		120
1957	20.315	57.200	42.900	28.720	370

Kakor kaže razpredelnica zgoraj naštetih kmetijskih strojev, je bila mehanizacija našega kmetijstva vse do l. 1955 neznatna, tedaj pa je bil ta proces pospešen. Posebno velika sredstva so bila v mehanizacijo vložena v l. 1956 in 1957. To se predvsem nanaša na nakup traktorjev in zanje ustreznih priključnih strojev. Kakor vidimo iz razpredelnice, smo samo v l. 1957 kupili približno 7000 novih traktorjev, kar pomeni več kakor smo jih skupno imeli l. 1951. Znatno se je povečalo tudi število žetvenih in kosilnih strojev. V primerjavi z l. 1951 so se skoraj podvojili, število mlatilnic pa se je povečalo za več kakor 10.000. Kot značilno moramo poudariti dejstvo, da je v zadnjih dveh letih naglo naraslo tudi število kombajnov, ki jih bo že letos 600, pa jih čedalje bolj uvajamo v delo v našem kmetijstvu. Po perspektivnem planu razvoja gospodarstva se mora število traktorjev do l. 1961 povečati na več kakor 40.000.

Največ traktorjev in drugih kmetijskih strojev smo prej kupovali iz inozemstva, od l. 1954 pa se je močno okrepla tudi domača proizvodnja kmetijskih strojev in orodja. V zadnjih štirih letih je domača proizvodnja kmetijskih strojev naraščala takole (v tonah):

	traktorji	stroji	orodje
1954	3.144	9.295	3.539
1955	3.073	14.080	4.515
1956	6.179	14.722	4.221
1957	6.500	20.600	4.100

V l. 1951 je odpadlo na en traktor 1028 ha orne zemlje, na en sejalnik za žito 120,2 ha na mlatilnico 365,8 ha, medtem ko se je v l. 1957 to število zmanjšalo v sorazmerju s povečanjem kmetijskih strojev.

Največjo težavo v zvezi s mehanizacijo pomeni pomanjkanje priključnih orodij v razmerju do števila v proizvodnjo vključenih traktorjev. Pri nas odpade na en traktor približno 2,5 priključnih orodij, medtem ko znaša svetovno povprečje 5,5. V zadnjem času kupujemo čedalje več priključnih strojev, da bi zmogljivost traktorjev čim bolj in bolje izkoristili.

Razen tega je treba računati tudi s pravilnim in ustreznim izkoriščanjem traktorjev. Zaradi zgleda lahko povemo, kakšne prihranke je mogoče doseči s pravilnim izkoriščanjem traktorjev. Če uporabljamo pri nekem delu traktor dvakrat večje moči kakor je potrebno (traktor 100 KS namesto 50 PS), se bo pojavil letni presežek stroškov na račun eksploatacije, amortizacije in vzdrževanja v višini približno 1.500.000 dinarjev. Če to vsoto pomnožimo s povprečno dobo traktorja (12 let) le za 1000 traktorjskih enot, bomo prišli do visoke vsote, s katero bi lahko zgradili več velikih tovarn.